

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi edustajanvaalien siirtämisestä.

Sittenkuin kolmivuotiskausi viime edustajanvaaleista päättyy, olisi, 13 päivänä tammikuuta 1928 annetun valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 1 momentin mukaan, tulevat vaalit toimitettava vuonna 1942. Edustajanvaalien toimittamiseen tavallisessa järjestyksessä ei ole kuitenkaan silloin edellytyksiä, koska 1940 vuoden rauhansopimuksen mukaan luovutetulta tai vuokratulta alueelta siirtynyt väestö ei ole vielä vakinaisesti asettunut pysyväisiin kotikuntiin ja sinne hengillekirjoitettu. Siirtoväki on ollut hengillekirjoitettava vuodeksi 1940 entisiin kotikuntiinsa ja vuodeksi 1941 oleskelukuntiinsa (A. 12 p:ltä huhtik. 1940, A. 29 p:ltä marrask. 1940). Sen jälkeen on siirtoväelle avautunut mahdollisuus päästä takaisin kotipaikoilleen. Mutta tämä väestön siirtyminen tulee viemään aikaa ainakin pari vuotta. Vaaleihin vaikuttavat henkikirjoitukset eivät sentähden enempää kuin vaalin toimittaminenkaan voisi tuona aikana perustua vakinaisesti paikoillaan asuvan väestön pohjalle.

Kun ei voitane kiinnittää huomiota sellaiseen mahdollisuuteen, että seuraavat vaalit toimitettaisiin tavallisessa järjestyksessä muussa osassa maata mutta Viipurin läänistä vuonna 1939 valittujen edustajain toimikautta vastaavasti jatkettaisiin, on vaalit siirrettävä aikaan, jolloin ne voidaan säännöllisessä järjestyksessä toimittaa koko maassa. Tämä on Viipurin läänin osalta mahdollista aikaisintaan v. 1944. Tällai-

seen poikkeukseen valtiopäiväjärjestyksestä tarvitaan laki, joka on annettava siinä järjestyksessä, kuin perustuslain muuttamisesta on säädetty.

Kun valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 3 momentin mukaan on voimassa, että valitun edustajan toimivalta jatkuu, kunnes sen jälkeiset vaalit on toimitettu, tulisi nykyisten edustajain toimikausi jatkumaan 1944 vuoden vaaleihin asti. Selvytyden vuoksi on siihen kuitenkin syytä nimenomaan viitata laissa edustajanvaalien siirtämisestä.

Miten edustajalle tarvittaessa määrätään uusi varamies, näkyy edustajanvaaleista annetun lain 67 §:stä (31/5 1938).

Edellyttäen, että siirtoväen kotiinpalaamisen johdosta sen henkikirjoitus seuraaviksi vuosiksi järjestetään säännölliseen tapaan, voidaan edustajanpaikkain jako vaalipiirien kesken 1944 vuoden vaaleja varten toimittaa tarvitsematta säätää poikkeusta edustajanvaaleja koskevan lain 1 a §:n 1 momentista (31/5 1938).

Jos ensi edustajanvaalit siirretään kaksi vuotta eteenpäin ja valtioneuvosto siirtoa koskevassa laissa valtuutetaan antamaan tarkempia määräyksiä lain soveltamisesta, ei lakiin tarvitse ottaa määräyksiä niistä lisäluetteloista, joita henkikirjoittajain edustajanvaaleista annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan vaaleja varten tehtävä.

Sen mukaisesti, kuin edellä on esitetty, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

edustajanvaalien siirtämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty 13 päivänä tammikuuta 1928 annetun valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Edustajanvaalit, jotka valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 1 momentin mukaan olisivat vuonna 1942, toimitettakoon säädetyssä järjestyksessä vuonna 1944.

2 §.

Vuonna 1939 valittujen edustajain ja

varamiesten toimivallan jatkumisesta on voimassa, mitä valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 3 momentissa on säädetty.

3 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 1941.

Tasavallan Presidentti

RISTO RYTI.

Oikeusministeri *Oskari Lehtonen.*

**Perustuslakivaliokunnan mietintö
N:o 85 hallituksen esityksen johdosta laiksi edustajan-
vaalien siirtämisestä.**

Eduskunta on pöytäkirjanottein syyskuun 30 päivältä 1941 perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi lähettänyt hallituksen ylempänä mainitun esityksen n:o 95. Kuultuaan asiantuntijana oikeusministeri Oskari Lehosta perustuslakivaliokunta on asian käsitellyt ja esittää siinä seuraavaa.

Perustuslakivaliokunnan mielestä ei määrättyä aikaa varten valittujen kansanedustajien toimikautta yleensä olisi edustajanvaaleja siirtämällä jatkettava. Kun vallitsevissa oloissa kuitenkin käytännöllisistä syistä johtuen ilmeisesti on välttämätöntä siirtää edustajanvaalien toimittaminen ainakin vuoteen 1944, niin valiokunta, yh-

tyen hallituksen esityksen perusteluihin, puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Koska vaalien siirtämisen johdosta on tarpeellista poiketa vaaliluetteloiden laatimista koskevista lainsäädännöksistä, on valiokunnan käsityksen mukaan kuitenkin paikallaan ottaa asiaa koskeva säännös käsiteltävänä olevaan lakiin, minkä vuoksi valiokunta on lakiehdotuksen 1 §:ään tehnyt selventävän lisäyksen. Valiokunta näin ollen kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

L a k i

edustajanvaalien siirtämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty 13 päivänä tammikuuta 1928 annetun valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Edustajanvaalit, jotka valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 1 momentin mukaan olisivat vuonna 1942, toimitettakoon säädetyssä järjestyksessä vuonna 1944 ja laadittakoon

näitä vaaleja varten sanottuna vuonna vaaliluettelo edellisen vuoden henkikirjan perusteella.

2—3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla perustuslakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

että Eduskunta päättäisi käsitellä

Helsingissä lokakuun 15 päivänä 1941.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa otaneet osaa puheenjohtaja Hackzell, varapuheenjohtaja Lumme ja jäsenet Estlander, A. Halonen, Kilpi, Kirra, Koponen, Lonkainen, Möttönen, U. Raatikainen, Saukkonen, Takala, Tervo, Toivonen ja Turja sekä varajäsen Brander.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 90 hallituksen esityksen johdosta laiksi edustajanvaalien siirtämisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakiehdotusta perustuslakivaliokunnan mietinnössä n:o 85 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta hyväksyisi lakiehdotuksen perustuslakivaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1941.

**Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen
laiksi edustajanvaalien siirtämisestä.**

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 95 laiksi edustajanvaalien siirtämisestä, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 85, on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

L a k i

edustajanvaalien siirtämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty 13 päivänä tammikuuta 1928 annetun valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Edustajanvaalit, jotka valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 1 momentin mukaan olisivat vuonna 1942, toimitettakoon säädettyssä järjestyksessä vuonna 1944, ja laadittakoon näitä vaaleja varten sanottuna vuonna vaaliluettelo edellisen vuoden henkikirjan perusteella.

varamiesten toimivallan jatkumisesta on voimassa, mitä valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 3 momentissa on säädetty.

3 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

2 §.

Vuonna 1939 valittujen edustajain ja

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 1941.
